

PAUTES METODOLÒGIQUES PER AFAVORIR EL PROCÉS D'ENSENYANÇA- APRENTATGE DE L'ALUMNAT AMB LA SÍNDROME DE DOWN

Servei UVAI

Rita Coll (coordinadora)

Tècnics UVAI's:

Mª Mar Blanch

Susana Darder

Noelia Rodríguez

Les persones amb la Síndrome de Down quasi sempre i seguint un procés d'ensenyament-aprenentatge idoni aprendran a llegir i a escriure. No totes les persones adquiriran un mateix nivell si no que alguns es quedaran en un nivell bàsic de paraules o frases i d'altres progressaran fins adquirir un nivell més desenvolupat i probablement arribaran a una estructuració de la frase més completa.

Cal tenir clar que el seu procés d'aprenentatge no sempre s'adquirirà a la primera fase d'Infantil o primària, si no que es tracta d'un procés llarg i lent en el que l'ús d'una metodologia adequada i una bona motivació farà que en un moment donat l'aprenentatge es faci possible. Ja que no tots els mètodes funcionen per les persones amb la síndrome de Down, a continuació es detallen un seguit de pautes que el servei UVAI recomana a l'hora de treballar amb aquests:

- **Característiques de l'aprenentatge dels alumnes amb Síndrome de Down**

- Es cansen ràpidament.
- Dificultats per fixar i mantenir l'atenció.
- Ritme d'aprenentatge més lent.
- No tenen interès pel que els proposem.
- S'els oblida el que hem treballat.
- Necessiten un temps més llarg de resposta davant ordres o preguntes.
- Sovint estan refredats.
- Es bloquegen quan els proposem varies coses en poc temps.
- No toleren el fracàs, responen millor si tenen èxit en les respostes.
- Els costa generalitzar els aprenentatges, encara que siguin molt semblants a altres que ja hem treballat.

- **Estil d'aprenentatge**

- Hem de tenir en compte que **el seu punt fort és el canal visual**, no l'auditiu,
- d'aquí la importància de recolzar els aprenentatges amb imatges.
- Aprofitarem que els alumnes amb SD són grans imitadors, sobretot quan són molt petits adquiriran certs aprenentatges imitant el model .

- El nivell d'exigència ha d'estar adaptat a les seves possibilitats, tant referit a dificultats de la tasca com al temps necessari per la seva execució.
 - Cal utilitzar **instruccions verbals clares i concretes** (ens hem d'assegurar que ens entén)
 - S'ha de respectar el temps d'execució i de reacció. Tenir present que tarden més temps en processar la informació, haurem de tenir paciència.
 - Cal reforçar cada esforç i els distints èxits.
 - Cal **no donar per suposat els aprenentatges**, si no que es precís comprovar que siguin capaços de generalitzar-los a l'experiència diària.
 - Necessiten que se'ls ensenyi algunes coses que els altres alumnes aprenen de forma espontània.
 - Treballar des dels aspectes concrets als abstractes per facilitar el seu procés en l'adquisició dels objectius treballats.
 - Acceptar les diferències individuals i els diferents ritmes d'aprenentatge com un fet natural.
-
- **Curriculum obert i flexible**
 - Se'ls ha d'avaluar en funció de les seves capacitats reals i del seu **nivell d'aprenentatge individual**.
 - És imprescindible ser **flexibles** en el procés d'ensenyament-aprenentatge.
 - Fer ús de l'**avaluació continua i conjunta** de la pràctica per anar millorant de forma progressiva.
 - Cal treballar per centres d'interès de l'alumne/a.
 - Flexibilitzar els horaris i els espais.
 - Treballar des d'un punt de vista **interdisciplinar**, intentant relacionar els continguts de diferents àrees.
 - Intentar conèixer l'**estil d'aprenentatge** dels nostres alumnes per així poder adoptar les estratègies d'ensenyament-aprenentatge més adients.
 - Prioritzar els objectius i continguts de tipus funcional perquè puguin ser generalitzats per l'alumne.
 - És fonamental que hi hagi una **coordinació** entre tots els membres de l'equip docent, així com tots els especialistes que donen suport al alumnat.

- **Metodologia**

- Les metodologies que s'adapten millor a n' aquest tipus d'alumnat, són aquelles de caràcter visual, actives, de descobriment i d'exploració.
- Requereixen un major nombre d'exemples, d'exercicis, de pràctica, d'assajos i repeticions que els altres nins.
- S'ha de potenciar l'aprenentatge de forma **autònoma**, evitant la dependència del mestre o d'altres professionals.
- Començar treballant amb períodes curts i poc a poc anar allargant-los
- Serà fonamental **anticipar** qualsevol modificació en la rutina diària per tal d'assegurar-nos que ha entès el que passarà.
- És important **descompondre els continguts** i la informació en passes intermèdies.
- Utilització de **material multisensorial** per estimular els distints sentits i les capacitats cognitives com l'atenció, la discriminació, la percepció, entre altres.
- S'utilitzarà sempre **un reforç** i suport de forma continuada en la realització de les tasques amb la finalitat d'aconseguir un aprenentatge més autònom.
- Combinar **l'aprenentatge individual amb el col·lectiu**. Recomanem l'ús d'agrupaments, el treball en petit i gran grup, treball cooperatiu, racons, treball per projectes, entre altres.
- Fitxar la seva atenció (Fer que ens mirin als ulls, evitar en mesura del possible renous ambientals, distraccions,...)
- Presentar-li primer activitats on garantim que tindrà èxit.
- Ajudar-li sutilment fins que ell ho pugui fer per ell mateix.
- Fer les sessions divertides, emprant joguines i materials que li resultin atractius.
- L'actitud de l'educador és molt important i sempre educar dins el respecte.
- Cal mantenir un intercanvi constant d'informació amb les **famílies** per estar al dia de l'estat de l'alumne.
- Cal fomentar **l'experimentació** dels distints aprenentatges amb l'objectiu que l'alumne/a els extrapoli a la vida diària.
- Cal afavorir l'autonomia a través de petits **encàrrecs**.
- Canviar amb certa freqüència l'activitat per evitar l'angoixa de l'alumne/a.
- Prioritzar que el suport es porti a terme dins l'aula ordinària, tot i que quan es requereix una intervenció més individual pot fer-se fora de l'aula.
- Establir moments en els que es realitzin **ajudes mútues** entre iguals, cercant companys que donin suport i ajudin a l'alumnat amb dificultats.

- Treballar l'associació, la selecció, la discriminació i la generalització a partir de diverses activitats.
 - Incloure activitats diverses per aconseguir un mateix objectiu, per tal de generalitzar l'aprenentatge.
 - Estimular el llenguatge oral mitjançant les pròpies vivències
 - Afavorir la comprensió del llenguatge oral amb l'ajuda de gestos naturals i/o SAAC's.
 - Respectar les dificultats que presenten en l'escriptura, essent flexibles en les seves avaluacions.
-
- **Materials adaptats**
 - Prioritzar l'ús de materials manipulatius i multisensorials de creació pròpia per tal de fomentar l'interès, la participació i la motivació de l'alumne.
 - Promoure l'ús de les **TIC's**, com l'ordinador, la tableta, la pissarra digital, distintes aplicacions,...
 - Disposar de **material individual** amb activitats que es puguin utilitzar durant el temps d'espera, de reforç o de ampliació del que ja s'ha treballat.
-
- **Motricitat**
 - Treballar la **psicomotricitat** gruixada per fomentar l'enfortiment de la seva musculatura.
 - Potenciar la **motricitat fina** mitjançant un ampli ventall d'activitats manipulatives com poden ser, retallar, picar, aferrar,...
 - Fer ús de l'experimentació **real i manipulativa** dels objectes per afavorir l'assoliment de coneixements més abstractes, com poden ser propietats dels objectes, problemes de càlcul, etc.
-
- **Situació a l'aula:**
 - S'aconsella que l'alumne es situï en les **primeres files** i a prop del tutor/a.

SERVEI UVAI

- L'aula ha de tenir unes **bones condicions** tant **acústiques** com **d'il·luminació** per tal de permetre un bon reconeixement visual i auditiu de l'entorn.
- Cal que el **mobiliari** estigui adaptat a les necessitats dels alumnes.
- És important que l'alumne/a tingui un fàcil accés a les TIC's.

PROPOSTA D'ACTIVITATS PER TREBALLAR AMB L'ALUMNAT AMB SÍNDROME DE DOWN:

- Joc simbòlic.
- Jocs de memòria.
- Encaixables, puzles.
- Activitats d'enfilat, retallar, punxar, gomets, cosir, aferrar, fer bolletes, entre altre.
- Treballar diferents textures: plastilina, farina, fang, arena, gelatina, etc.
- Material sensorial: bosses, botelles, capsos, guants i panells.
- Utilitzar paper continu o dina-3 per treballar el traç i el dibuix.
- Pintures i llapissos gruixats per adaptar-se a la seva motricitat fina.
- Contes.
- Cançons per treballar el ritme, les lletres, vocabulari, etc.
- Targetes amb imatges o fotografies.
- El mirall per treballar el reconeixement d'un mateix, la lateralitat, les diferències, etc.
- Jocs d'emocions.
- Treballar amb objectes reals o capsos sorpreses per al reconeixement dels diferents materials i objectes.
- Horaris visual per anticipar.
- Model visual amb paraules de referència, números o abecedari, tant a nivell individual (sobre la taula) o col·lectiu.
- Panells de conducta o economia de fitxes.
- Àlbum de vida i agenda viatgera.
- Plafons educatius que treballen objectius curriculars.
- Plafons plastificats reutilitzables.
- Màquina de sumar.
- Calculadora.